



KVALITA VZDELÁVANIA Z POHLĎADU MOŽNOSTI UPLATNENIA ABSOLVENTOV ŠTUDIJNÉHO PROGRAMU ELEKTRONICKÝ OBCHOD A MANAŽMENT V PODNIKATEĽSKOM PROSTREDÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Emília Madudová*, Lukáš Vartiak

Úvod

Štúdium na vysokej škole, univerzite sa stalo v dnešnej dobe nevyhnutným kritériom pre úspešné uplatnenie na trhu práce. Pri celkovom vysokom počte univerzít a vysokých škôl na Slovensku, je čoraz jednoduchšie pre študentov stredných škôl získanie vysokoškolského titulu. Príspevok hodnotí kvalitu študijného programu Elektronický obchod a manažment na Žilinskej univerzite v Žiline, Fakulte prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov, Katedre spojov z pohľadu možností uplatnenia absolventov spomínaného programu na trhu práce. Hodnotí kvalitu získaných teoretických vedomostí a praktických zručností pre začatie podnikania absolventov spomínaného programu v podmienkach Slovenskej republiky, vychádzajúc z predpokladu, že uplatnenie absolventa v praxi by malo byť pri výbere vysokej školy jedným z rozhodujúcich kritérií. Prvá kapitola príspevku je venovaná teoretickým východiskám riešenej problematiky, druhá kapitola sa venuje analýze súčasného stavu nielen na Slovensku ale aj v zahraničí, hodnotí stav podnikateľského prostredia, i konkurenciu ponúkaných programov so zameraním na elektronický obchod a manažment. Metodiku prieskumu bližšie popisuje tretia kapitola, za ktorou nasleduje samotné priblíženie výsledkov práce a diskusia. Záver sumarizuje všetky zistené skutočnosti.

1. Teoretické východiská

Žilinská univerzita vo svojej činnosti nadväzuje na celosvetový vývoj vedy, techniky, umenia a kultúry a prispieva tak svojou činnosťou k rozvoju vzdelanosti, čím pripravuje svojich študentov na uplatnenie nielen u zamestnávateľov, ale aj pre samostatnú podnikateľskú činnosť. [11]

V roku 2006 vznikol pod záštitou Katedry spojov na Fakulte prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov nový bakalársky študijný program elektronický obchod a manažment (EOaM), odbor Odvetvové ekonomiky a manažment. V roku 2009 odobrila akreditačná komisia na základe žiadosti aj druhý, inžiniersky stupeň štúdia programu elektronický obchod a manažment. Po troch rokoch a získaní titulu bakalár tak môžu študenti pokračovať a snažiť sa o titul inžinier. [3]

Špecifickou časťou programu sú bloky predmetov orientované na využitie informačných a komunikačných technológií a služieb v podnikateľských procesoch, obchode a marketingu (Príloha B). Realizácia týchto predmetov sa okrem odborného zázemia Katedry

* Ing. Emília Madudová, PhD., Žilinská univerzita v Žiline, Univerzitná 8215/1, FPEDAS, Katedra spojov ,
tel.: +421415133116
e-mail: Emilia.Madudova@fpedas.uniza.sk

spojov opiera tiež o vedecký a pedagogický potenciál pracovníkov Katedry telekomunikácií, Elektrotechnickej fakulty, Žilinskej univerzity v Žiline. [2]

Študijný program elektronický obchod a manažment ako pomerne nový študijný program na Žilinskej univerzite pripravuje svojich študentov na riešenie, analyzovanie a syntetické posudzovanie problémov a možností v podnikateľských aktivitách rôznych typov podnikov.

Absolvent tohto programu tak mal byť schopný sa uplatniť v každej zo šiestich známych právnych foriem podnikania na Slovensku, ako aj vo všetkých troch nadnárodných právnych foriem v rámci EÚ. Absolvent EOaM tiež vďaka znalostiam z psychológie trhu, komunikácie so zákazníkmi, informačných systémov a technológií, projektového manažmentu a hodnotového manažmentu by mal byť schopný analyzovať indexy hodnotiace podnikateľské prostredie v SR aj v EÚ a dokáže sa tak rozhodnúť, či je pre neho vhodné v danom okamihu podstúpiť podnikateľské riziko.

2. Analýza súčasného stavu

Podľa údajov celoštátneho štatistického zisťovania o cene práce ISCP vypočítaných spoločnosťou Trexima Bratislava zarobia stredoškolsky vzdelaní ľudia počas celého produktívneho veku spravidla 380 000 € a zamestnanci so skončenou vysokou školou takmer 530 000 €. Absolútium z vysokej školy teda prinesie slovenskému zamestnancovi o 150 000 € vyšší celoživotný zárobok. A to napriek tomu, že vysokoškoláci začínajú reálne pracovať zvyčajne o päť rokov neskôr než stredoškoláci. [7]

Žiadna zo slovenských univerzít a vysokých škôl neponúka študijný program, ktorý by bol totožný s študijným programom EOaM. Tento študijný program je teda na Slovensku jedinečný. Existujú však študijné programy s podobnými profilmi absolventa: Manažment – FRI ŽU ZA, Manažment – FM UK BA, Manažerske rozhodovanie a informačné technológie – FHI EU BA.

Na rozdiel od Slovenska, v ostatných vyspelých krajinách sveta existuje mnoho univerzít a vysokých škôl, ktoré ponúkajú študijné programy zaoberajúce sa elektronickým obchodovaním (E-Commerce / E-Business).

V rámci EÚ má so študijným programom EOaM najviac spoločného program Elektronické obchodovanie so štúdiom Manažmentu na Kingston University v Londýne. Tento program poskytuje poznatky a kvalifikáciu potrebnú pre návrh, vývoj a implementáciu aplikácií a technológií elektronického obchodovania. Úlohou programu je umožniť technológiám elektronického obchodovania prezentovať sa v širšom podnikateľskom, sociálnom a ekonomickom kontexte. Program je navrhnutý tak, aby obohatil kariérne možnosti a nadviazal na predchádzajúce skúsenosti za účelom zlepšiť pracovný výkon a umožniť rozvoj tímovej práce a schopnosti viesť tím. [4]

Štúdium zamerané na elektronické obchodovanie je pravdepodobne najviac rozšírené v USA, čoho dôkazom je množstvo študijných programov zaoberajúcich sa elektronickým obchodovaním, ktoré ponúkajú americké univerzity a vysoké školy. Mnohé z univerzít ponúkajú elektronické obchodovanie ako samostatný študijný program, no sú aj také, ktoré dávajú možnosť zamerať sa na elektronický obchod v rámci podnikového hospodárstva alebo manažmentu. Keďže svetovým trendom je internetové vzdelávanie, niektoré z týchto programov sú vyučované formou internetových kurzov. [8]

Prehľad najznámejších študijných programov v USA, zameraných na elektronické obchodovanie zhrňa tabuľka 1.

Tabuľka 1. Prehľad najznámejších programov E-Commerce/E-Business v USA

Názov univerzity/vysokej školy	Rok založenia	Názov študijného programu	Dosiahnuté vzdelanie ukončené titulom.
--------------------------------	---------------	---------------------------	--

University of Phoenix	1976	Elektronické podnikanie	Bc.
Walden University	1970	Riadenie informačných systémov	Mgr.
Clarkson University	1896	Elektronické obchodovanie	Mgr.
DePaul University	1989	Elektronické obchodovanie	Mgr.
Western Michigan University	1903	Dizajn elektronického obchodovania	Mgr.

Zdroj: THE BEST COLLEGES. 2010-05-04. *The 10 Best E-Commerce / E-Business Degree Programs*. [online]. [cit. 2012-11-16]. URL: <<http://www.thebestcolleges.org/the-10-best-e-commerce-e-business-degree-programs/>>.

Každoročne úspešne absolvuje vysokoškolské štúdium na Slovensku niekoľko tisíc študentov. Domáci pracovný trh im však dlhodobo nedokáže poskytnúť dostatočný počet pracovných miest.

Podľa údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny bola nezamestnanosť na Slovensku v marci 2013 vo výške 431 382 osôb, z toho 2 233 absolventov VŠ. To predstavovalo nezamestnanosť na úrovni 14,68 %. Pričom najviac nezamestnaných bolo v Prešovskom kraji (88 959, z toho 443 absolventov VŠ) a najmenej nezamestnaných v Bratislavskom kraji (21 660, z toho 138 absolventov VŠ). Žilinský kraj bol s počtom nezamestnaných 47 184 (z toho 261 absolventov VŠ) po Bratislavskom, Trnavskom a Trenčianskom kraji štvrtý v poradí. [9]

Údaje o uplatnení absolventov v praxi sústreďuje aj Ministerstvo školstva s pomocou ústredia práce. (Tabuľka 2) Výsledky tejto štatistiky však môžu ovplyvniť rôzne vedľajšie faktory, ktoré treba zohľadniť (počet študentov jednotlivých VŠ, vek absolventov, počet externých študentov VŠ, počet študentov so zahraničným občianstvom, miera nezamestnanosti v regióne). [6]

Tabuľka 2. Prehľad miery nezamestnanosti absolventov podobných študijných programov programu EOaM.

Univerzita	Fakulta	Nezamestnanosť
Žilinská univerzita v Žiline	FPEDAS	6,58 %
Žilinská univerzita v Žiline	FRI	4,02 %
Univerzita Komenského v Bratislave	FM	0,73 %
Ekonomická univerzita v Bratislave	FHI	4,55 %

Zdroj: PODNIKATEĽSKÁ ALIANCIA SLOVENSKA. 2012. *Prepad kvality podnikateľského prostredia sa zrýchľuje*. 2012-03-14. [online]. [cit. 2013-03-27]. URL: <http://alianciapas.sk/category/pravidelne_aktivity/index_podnikatelskeho_prostredia/>.

Prvé miesto v hodnotení miezd absolventov zastáva Slovenská technická univerzita a Ekonomická univerzita v Bratislave s priemernou hrubou mzdou 984 €, ďalej absolventi Ekonomickej univerzity v Bratislave s priemernou hrubou mzdou 910 € a absolventi Univerzity Komenského v Bratislave s priemernou hrubou mzdou 841 €. Najmenej zarábali študenti Univerzity J. Selyeho v Komárne. Absolventi Žilinskej univerzity v Žiline skončili na štvrtom mieste s priemernou hrubou mzdou 784 € [6]

Spoločnosť Trexima v spolupráci s Republikovou úniou zamestnávateľov, Asociáciou zamestnávateľských zväzov a združení SR a Konfederáciou odborových zväzov SR spoločne realizujú projekt „*Národná sústava povolání*“. Projekt je financovaný z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia a bol vytvorený, aby sa stal kľúčovým prvkom pri predvídaní potrieb trhu práce. Cieľom projektu je zostaviť verejne dostupný národný register zamestnaní slovenského trhu práce, ktorý umožní rýchlu orientáciu v ponukách vzdelávania. [1]

Problémy pri predvídaní potrieb trhu práce vyplývajúce z výsledkov prieskumu projektu:

1. nefungujúci systém zberu informácií o požiadavkách zamestnávateľov,

2. Národný register povolání a Národný register kvalifikácií definujú existujúce povolania a kvalifikácie, ale nezohľadňujú budúce potreby trhu práce,
3. neexistencia sektorových analýz súčasných a budúcich rozdielov medzi dopytom a ponukou na trhu práce,
4. štátne i neštátne inštitúcie vyvíjajú vlastné aktivity spojené so sledovaním trhu práce a jeho potrieb, ale jednotlivé projekty sú realizované bez vzájomného prepojenia,
5. nedostatok existujúcich partnerstiev vysokých škôl a podnikov. [28]

Správa Podnikateľskej aliancie Slovenska (PAS), ktorá hodnotí podnikateľské prostredie na Slovensku na základe indexu IPP hovorí o pokračujúcom zhoršení podnikateľského prostredia na Slovensku. Hodnota IPP za štvrtý štvrťrok 2012, je 75,60 bodu, čo je najnižšia hodnota vo viac ako 10 ročnej histórii meraní. V porovnaní s predchádzajúcim štvrťrokom klesol index o 4,43 %.

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania zverejnila v júni 2012 správu s názvom „*Správa o stave malého a stredného podnikania v Slovenskej republike v roku 2011*“. Správa vychádza z údajov Štatistického úradu SR, podľa ktorých bolo v roku 2011 na Slovensku evidovaných 402 325 fyzických osôb – podnikateľov. [5]

Hodnota IPP za štvrtý kvartál 2012 bola najnižšia hodnota vo viac ako 10 ročnej histórii meraní. Aj stav podnikateľského prostredia na Slovensku je teda nepriaznivý, a to aj v porovnaní s hodnotením podnikateľského prostredia v UK (kde na Kingston University v Londýne existuje študijný program Elektronické obchodovanie so štúdiom Manažmentu, ktorý má so študijným programom EOaM najviac spoločného), v ktorom 82 % oslovených podnikateľov aj naďalej považovalo Britániu za atraktívne miesto pre zriadenie alebo rozšírenie podnikania.

3. Materiál a metodika

Pre zhodnotenie skúmaného študijného programu bolo potrebné zostaviť prehľadnú SWOT analýzu. Cieľom tejto analýzy bolo zistiť oblasti, v ktorých má študijný program EOaM silné stránky a naopak, v ktorých má slabiny, príležitosti a hrozby, následne ohodnotiť ich váhy, dôležitosť a efekt.

Spomínaný študijný program bol zhodnotený aj na základe názorov študentov a absolventov, ktoré boli získané prostredníctvom primárneho prieskumu formou dotazníka.

Vyhodnotenie prieskumu poskytlo obraz o *pohľade študentov* na štúdium v danom programe, ale aj o ich budúcom uplatnení po absolvovaní štúdia.

Prieskum bol anonymný a obsahoval štyri identifikačné otázky, šesť otázok týkajúcich sa štúdia v študijnom programe EOaM a deväť otázok zameraných na podnikanie a prínos štúdia v študijnom programe EOaM.

Dotazník bol odoslaný (celkovému počtu) 68 študentom druhého ročníka denného inžinierskeho štúdia v študijnom programe elektronický obchod a manažment, pričom ho vyplnilo 63 študentov, z toho 41 žien a 22 mužov vo veku 22 až 25 rokov.

Na základe hore uvedených skutočností, predstavuje spoľahlivosť odhadu 95 % a maximálne prípustné rozpätie chýb $H = 3,5$ %.

Najviac respondentov bolo zo žilinského kraja (67 %), ďalej 13 % z trenčianskeho kraja, 8 % z banskobystrického a prešovského kraja a 2 % z košického, trnavského a nitrianskeho kraja. Nadpolovičná väčšina respondentov (59 %) počas štúdia aj pracuje.

Vyhodnotenie prieskumu poskytlo tiež obraz o *pohľade absolventov* na štúdium v danom programe, ale aj o ich budúcom uplatnení po absolvovaní štúdia.

Prieskum bol tiež anonymný a obsahoval sedem identifikačných otázok a rovnako ako u študentov šesť otázok týkajúcich sa štúdia v študijnom programe EOaM a deväť otázok zameraných na podnikanie a prínos štúdia v študijnom programe EOaM.

Dotazník bol odoslaný 30 absolventom denného inžinierskeho štúdia v študijnom programe elektronický obchod a manažment, pričom ho vyplnilo 28 absolventov, z toho 16 žien a 12 mužov vo veku 23 až 27 rokov.

Na základe hore uvedených skutočností, predstavuje spoľahlivosť odhadu 95 % a maximálne prípustné rozpätie chýb $H = 5$ %.

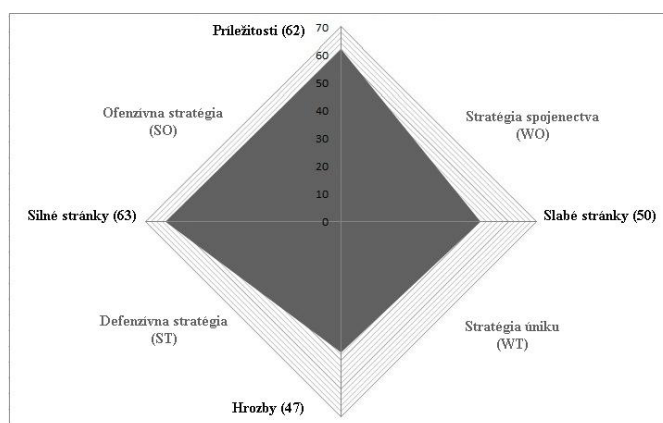
Absolventi ukončili štúdium v rokoch 2011 (14 %) a 2012 (86 %). Najviac respondentov bolo zo žilinského kraja (54 %), ďalej 21 % z trenčianskeho kraja, 11 % z banskobystrického a 4 % z košického, nitrianskeho, prešovského a trnavského kraja.

Na základe predchádzajúcich zistení, boli stanovené nasledovné výskumné predpoklady:

- **VP1:** Viac ako 50 % opýtaných **študentov** študijného programu elektronický obchod a manažment si myslí, že získavajú počas štúdia dostatočné **teoretické vedomosti** pre potreby začatia podnikania.
- **VP2:** Viac ako 50 % opýtaných **študentov** študijného programu elektronický obchod a manažment si myslí, že získavajú počas štúdia dostatočné **praktické zručnosti** pre potreby začatia podnikania.
- **VP3:** Viac ako 50 % opýtaných **absolventov** študijného programu elektronický obchod a manažment si myslí, že získali počas štúdia dostatočné **teoretické vedomosti** pre potreby začatia podnikania.
- **VP4:** Viac ako 50 % opýtaných **absolventov** študijného programu elektronický obchod a manažment si myslí, že získali počas štúdia dostatočné **praktické zručnosti** pre potreby začatia podnikania

4. Výsledky a diskusia

Výstupom SWOT analýzy študijného programu elektronický obchod a manažment matica z ktorej vyplynulo, že študijný program EOaM, by sa mal riadiť ofenzívnou stratégiou, pretože silné stránky prevládajú nad slabými a príležitosti prevládajú nad hrozbami. Teda vzhľadom na silu študijného programu EOaM (jedinečnosť študijného programu, kvalifikovanosť a skúsenosť pedagogického kolektívu) je možné využiť ponúknuté príležitosti (stúpajúci záujem kvalifikovaných pedagógov pôsobiť v študijnom programe, stúpajúci záujem o štúdium v študijnom programe).



Obrázok 28. Graf SWOT analýzy študijného programu EOaM

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa [10]

Netreba však zabúdať na slabé stránky (vysoké pedagogické zaťaženie učiteľov, nedostatočná úspešnosť v získavaní garantov medzinárodného významu) a hrozby s vysokou závažnosťou a pravdepodobnosťou výskytu, ktoré môžu študijný program EOaM negatívne

ovplyvniť (rastúci počet vysokých škôl, vznik podobného študijného programu a s tým spojený odchod kvalifikovaných pedagógov z programu EOaM).

Z realizovaného prieskumu, medzi **študentmi** druhého ročníka denného inžinierskeho štúdia v študijnom programe elektronický obchod a manažment bolo zrejmé, že až 41 % z opýtaných sa o študijnom programe EOaM **dozvedelo od kamarátov a známych**, ktorí študovali alebo študujú v tomto programe, 62 % respondentov si študijný program EOaM vybralo **kvôli zameraniu na elektronické obchodovanie**, 43 % opýtaných očakávalo **získanie dostatočných vedomostí a zručností pre manažérsku funkciu**, 77 % opýtaných študentov by uvítalo **zavedenie povinnej praxe do štúdia**, 62 % z nich **uvažovalo nad zamestnaním na Slovensku**, 70 % dotazovaných študentov **nemalo záujem o doktorandské štúdium**, 38 % respondentov vyjadrilo, že **nad samostatným podnikaním neuvažuje**.

Ďalej sa 54 % opýtaných študentov vyjadrilo, že **získavajú počas štúdia dostatočné teoretické vedomosti potrebné pre začatie podnikania**, 49 % respondentov sa vyjadrilo, že **nezískavajú počas štúdia dostatočné praktické zručnosti potrebné pre začatie podnikania**, 84 % opýtaných študentov sa vyjadrilo, že **štúdium im poskytuje aktuálne informácie o legislatívnych a právnych predpisoch z oblasti podnikania**, pre 34,19 % respondentov **mal najväčší teoretický prínos pre potreby začatia podnikania predmet „Obchodno-finančné vzťahy“**, pre 40,43 % respondentov **mal najväčší praktický prínos pre potreby začatia podnikania opäť predmet „Obchodno-finančné vzťahy“**, 63,93 % opýtaných študentov sa vyjadrilo, že **v rámci štúdia im z oblasti podnikania najviac chýba prax a praktické skúsenosti**, 57 % respondentov **nevedelo aj o iných možnostiach vzdelávania v oblasti podnikania pre študentov Žilinskej univerzity mimo základných predmetov v rámci štúdia v odbore EOaM**, 55 % opýtaných študentov sa vyjadrilo, že **štúdium v danom študijnom programe ich postoj k podnikaniu neovplyvnilo**.

Z prieskumu, ktorý bol realizovaný medzi **absolventmi** denného inžinierskeho štúdia v študijnom programe elektronický obchod a manažment vyplynulo, že 68 % respondentov si študijný program EOaM vybralo kvôli **zameraniu na elektronické obchodovanie**, 43 % opýtaných očakávalo **lepšie uplatnenie na trhu práce vďaka absolventskému titulu**, 71 % respondentov sa vyjadrilo, že ich **očakávania sa naplnili len čiastočne**, 57 % opýtaných absolventov **hodnotí štúdium v študijnom programe EOaM pozitívne**, 61 % dotazovaných absolventov **uplatňuje získané poznatky z vysokej školy aj v praxi len čiastočne**, 41,94 % respondentov navrhuje **zavedenie povinnej praxe do štúdia**, 57 % opýtaných absolventov sa vyjadrilo, že **získali počas štúdia dostatočné teoretické vedomosti potrebné pre začatie podnikania**, 50 % respondentov sa vyjadrilo, že **nezískali počas štúdia dostatočné praktické vedomosti potrebné pre začatie podnikania**, 57 % opýtaných absolventov sa vyjadrilo, že **štúdium im poskytovalo aktuálne informácie o legislatívnych a právnych predpisoch z oblasti podnikania**, 15,38 % opýtaných absolventov sa vyjadrilo, že **najväčší teoretický prínos pre potreby začatia podnikania pre nich mali predmety „Elektronický obchod“ a „Obchodno-finančné vzťahy“**, 23,33 % dotazovaných absolventov sa vyjadrilo, že pre nich **mal najväčší praktický prínos pre potreby začatia podnikania opäť predmet „Elektronický obchod“**, 33,33 % respondentom **v rámci štúdia z oblasti podnikania najviac chýbala prax a praktické skúsenosti**, 82 % opýtaných absolventov **nevyužilo aj iné možnosti vzdelávania v oblasti podnikania pre študentov Žilinskej univerzity mimo základných predmetov v rámci štúdia v odbore EOaM**, 46 % opýtaných absolventov malo **neutrálny postoj k podnikaniu mali počas štúdia**, 82 % dotazovaných absolventov sa vyjadrilo, že **štúdium v danom študijnom programe ich postoj k podnikaniu neovplyvnilo**.

Na základe získaných odpovedí z prieskumu medzi študentmi a absolventmi je možné overiť stanovené výskumné predpoklady nasledovne:

- **VP1:** Prvý výskumný predpoklad bol stanovený na základe otázky v dotazníku pre študentov so znením: „Získavate počas štúdia dostatočné teoretické vedomosti potrebné pre začatie podnikania?“. Keďže 54 % opýtaných študentov odpovedalo kladne, len 16 % záporne a 30 % sa nevedelo vyjadriť, stanovený výskumný predpoklad je možné **potvrdiť**.
- **VP2:** Druhý výskumný predpoklad vychádzal z otázky v dotazníku pre študentov, ktorá znela: „Získavate počas štúdia dostatočné praktické zručnosti potrebné pre začatie podnikania? (napr.: vypracovanie podnikateľského plánu, počítanie odvodov, výpočet ceny úveru...)“. Tu sa 49 % opýtaných študentov vyjadrilo záporne, 46 % kladne a 5 % sa nevedelo rozhodnúť. Tento výskumný predpoklad bol teda **vyvrátený**.
- **VP3:** Tretí výskumný predpoklad bol stanovený na základe otázky v dotazníku pre absolventov so znením: „Získali ste počas štúdia dostatočné teoretické vedomosti potrebné pre začatie podnikania?“. Keďže až 57 % opýtaných absolventov odpovedalo kladne, len 18 % záporne a 25 % sa nevedelo vyjadriť, tretí výskumný predpoklad je možné **potvrdiť**.
- **VP4:** Štvrtý výskumný predpoklad vychádzal z ôsmej otázky v dotazníku pre absolventov, ktorá znela: „Získali ste počas štúdia dostatočné praktické zručnosti potrebné pre začatie podnikania? (napr.: vypracovanie podnikateľského plánu, počítanie odvodov, výpočet ceny úveru...)“. Tu sa 50 % opýtaných absolventov vyjadrilo záporne, len 36 % kladne a 14 % sa nevedelo rozhodnúť. Štvrtý výskumný predpoklad bol teda **vyvrátený**.

Na základe výsledkov analýzy teoretických východísk by mal byť absolvent študijného programu EOaM schopný uplatniť sa v každej zo šiestich známych právnych foriem podnikania v SR, ako aj vo všetkých troch nadnárodných právnych formách podnikania v rámci EÚ. Absolvent EOaM by tiež vďaka získaným znalostiam mal byť schopný analyzovať indexy podnikateľského prostredia v SR aj v EÚ a rozhodnúť sa, či je pre neho v danom okamihu vhodné podstúpiť riziko podnikania.

Analýza súčasného stavu poskytla záver, že študijný program EOaM sa dá v podmienkach slovenského vysokého školstva považovať za jedinečný, pričom na Slovensku existujú len podobné študijné programy ako EOaM, zhodujúce sa najmä v predmetoch, nie však v celkovom zameraní. Situácia v uplatnení absolventov VŠ na Slovensku (a teda aj absolventov EOaM) však nie je priaznivá. Nepriaznivý je aj stav podnikateľského prostredia na Slovensku a hodnota IPP neustále klesá.

Záver

Podľa údajov celoštátneho štatistického zisťovania o cene práce sú mzdy zamestnancov so skončenou vysokou školou takmer o tri štvrtiny vyššie ako u stredoškolsky vzdelaných ľudí. Absolutórium z vysokej školy teda podľa zistení neprináša len vedomosti, ale aj vyššie finančné ohodnotenie.

V dnešnej modernej dobe význam informačno-komunikačných technológií každým dňom rastie a stávajú sa nevyhnutnou súčasťou života ľudí. Rastie tak aj význam elektronického obchodovania. Študijný program EOaM sa dá v podmienkach slovenského vysokého školstva považovať za jedinečný, pričom v zahraničí (najmä UK a USA) je mnoho univerzít a vysokých škôl, ktoré ponúkajú študijné programy zaoberajúce sa elektronickým obchodovaním.

Od roku 2009 stúpa priemerná nezamestnanosť na Slovensku a situácia v uplatnení absolventov VŠ nie je priaznivá. Nepriaznivý je aj stav podnikateľského prostredia na Slovensku a hodnota IPP je čoraz nižšia.

Jediná možnosť na oživenie slovenského podnikateľského prostredia je dať šancu mladým ľuďom s novými nápadmi – absolventom.

Z realizovaného prieskumu, vyplynulo, že štúdium v danom študijnom programe síce poskytuje dostatočné teoretické vedomosti potrebné pre začatie podnikania, ako aj aktuálne informácie o legislatívnych a právnych predpisoch z oblasti podnikania, ale neposkytuje dostatočné praktické zručnosti potrebné pre začatie podnikania. Keďže u podnikateľov – čerstvých absolventov je vysoké riziko neúspechu práve kvôli nedostatočným skúsenostiam z oblasti podnikania, určite by im pomohlo získanie praktických zručností už počas štúdia.

Literatúra

- [1] GOLIAŠ, P.: *Sledovanie potrieb trhu práce*. Bratislava, 2011, 26 s. [online]. [cit. 2012-11-16]. URL: <www.ineko.sk/file_download/648>.
- [2] KATEDRA SPOJOV, FAKULTY PREVÁDZKY A EKONOMIKY DOPRAVY A SPOJOV, ŽILINSKEJ UNIVERZITY V ŽILINE. 2004. Profil absolventa študijného odboru elektronický obchod a manažment. [online]. [cit. 2012-09-26]. URL: <<http://ks.utc.sk/profilEOaM>>.
- [3] KAVECKÝ L. 2009-07-19. *E-obchod akreditovali*. [online]. [cit. 2012-09-26]. URL: <<http://zilina.sme.sk/c/4938537/e-obchod-akreditovali.html>>.
- [4] KINGSTON UNIVERSITY LONDON. 2013. *Electronic Commerce with Management Studies Masters (MSc)*. [online]. [cit. 2012-11-16]. URL: <<http://www.kingston.ac.uk/postgraduate-course/electronic-commerce-management-msc/#modulelist>>.
- [5] NÁRODNÁ AGENTÚRA PRE ROZVOJ MALÉHO A STREDNÉHO PODNIKANIA: *Správa o stave malého a stredného podnikania v Slovenskej republike v roku 2011*. Bratislava, 2012, 181 s. [online]. [cit. 2012-11-16]. URL: <www.nadsme.sk/files/Stav_MSP_2011.pdf>.
- [6] PODNIKATEĽSKÁ ALIANCIA SLOVENSKA. 2012. *Prepad kvality podnikateľského prostredia sa zrýchľuje*. 2012-03-14. [online]. [cit. 2013-03-27]. URL: <http://alianciapas.sk/category/pravidelne_aktivity/index_podnikatelskeho_prostredia/>.
- [7] TASR. 2012-03-01. *Absolutórium z vysokej školy prinesie slovenskému zamestnancovi o 150.000 eur vyšší celoživotný zárobok*. [online]. [cit. 2012-11-16]. URL: <<http://openiazoch.zoznam.sk/cl/118288/Absolvent-vysokej-skoly-zarobi-podstatne-viac>>.
- [8] THE BEST COLLEGES. 2010-05-04. *The 10 Best E-Commerce / E-Business Degree Programs*. [online]. [cit. 2012-11-16]. URL: <<http://www.thebestcolleges.org/the-10-best-e-commerce-e-business-degree-programs/>>.
- [9] ÚSTREDIE PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY. 2013. *Nezamestnanosť – mesačné štatistiky*. [online]. [cit. 2013-04-22]. URL: <http://www.upsvar.sk/statistiky/nezamestnanost-mesacne-statistiky.html?page_id=1254>.
- [10] VARTIAK, L. *Možnosti podnikania absolventov študijného programu elektronický obchod a manažment*. Diplomová práca Žilina, 2013
- [11] ŽILINSKÁ UNIVERZITA V ŽILINE: *Výročná správa o činnosti Žilinskej univerzity v Žiline za rok 2011*. Žilina, 2012, 23 s. [online]. [cit. 2012-09-26]. URL: <http://www.uniza.sk/document/sprava_ZU_2011/zakl_informacie.pdf>.

Grantová podpora

Príspevok vznikol za podpory nasledovných grantových projektov:

VEGA 1/0421/12 Modelovanie difúzie znalostí v podnikových hodnotových reťazcoch
Kvalita vzdelávania a rozvoj ľudských zdrojov ako piliere vedomostnej spoločnosti na
Fakulte PEDAS Žilinskej univerzity v Žiline 26110230083